

předpisy o vdovské pensi, nýbrž jedině a výlučně na s m l o u v u, t. j. na notářský postup ze dne 12. listopadu 1901, kterou prvá manželka K-ova, Štěpánka, zavázala se vůči němu (K-ovi), že pensi, která jí po smrti jeho příslušetí bude, postoupí žalobkyni potud, pokud 1.200 K převyšovati bude. Stavíc nárok svůj na tuto smlouvu, staví se žalobkyně na stanovisko, že vdovská pense přísluší ze zákona první manželce Štěpánce, a jí, žalobkyni, uvedená část jen z důvodu postupu. Jestliže řečená smlouva smlouvou mezi Štěpánkou K-ovou a nebožtíkem K-em ve prospěch žalobkyně jako osoby třetí, kteráž z ní nyní práva pro sebe odvozuje, přisuzujíc si v této postupní smlouvě ve prospěch její učiněné místo postupnice a první manželce K. místo postupitelky, kdežto žalovaný erár je postoupeným dlužníkem. A tu zřejmo, že jako žádný postup nedotýká se objemu závazku dlužníkovy (§§ 1394 a 1395 obč. zák.), tak také ne tento: dlužník vždy má platiti toliko jednou, ať si postupiteli nebo postupníku, nebo z části tomu a z části onomu — komu však, na tom mu docela ničeho nezáleží a záležitosti nemůže, jemu může jíti jen o to, aby nemusil platiti totéž dvakrát, jednou postupiteli a jednou postupníku, o kterouž otázku právě jde, je-li pochybným nebo sporným právě objem postupu, t. j. když postoupena byla, jako zde, jen část nároku a vzejde spor o rozsah (výši) této části. Tento spor týká se tedy jen poměru mezi postupitelkou a postupnicí a musí tedy mezi nimi býti vyřešen, kdežto povinnosti dlužníkovy podají se z toho pak samy sebou. Zřejmo, že strany nevystihly správně tohoto stavu věci. Postupnice, žalobkyně, místo aby žalovala napřed postupitelku Štěpánku K-ovou na určení dosahu postupu, žaluje přímo dlužníka (erár) o zaplacení, a dlužník (erár), ačkoli uznával, že poměr mezi žalobkyní a Štěpánkou K-ovou je proň rázu soukromoprávního, jenž může býti řešen jen pořadem práva (výměr likvidatury ze dne 11. prosince 1922), nicméně, místo aby dle §u 1425 příslušné částky na sporný nárok vypadající složil k soudu, řešil ho sám v ten rozum, že sporné částky příslušejí Štěpánce K-ové a ne žalobkyni, že je bude vypláceti oné, a pustil se do sporu. Zřejmo tedy, že tato rozepře a tudíž již žaloba jsou předčasny, ježto napřed vyřešen býti musí poměr mezi oběma ženami, a teprv pak, kdyby erár jako postoupený dlužník nechtěl platiti částku právoplatným rozsudkem té které z nich přisouzenou, byla by na řadě žaloba naň. Nadhazující se tím otázka přípustnosti pořadu práva vůči eráru jest ovšem jasná a bezesporná, když není sporno, že nebožtík K. jako železniční úředník nebyl úředníkem pragmatikálním, takže jeho žaloba o služební požitky byla by dle známých předpisů patřila na pořad práva, což tedy platí důsledně i o pensi a pensi vdovské.

Čís. 3612.

Při výměře bolestného (§ 1325 obč. zák.) nelze přihlídnouti k poruše zdraví, jež, nemajíc za následek bolesti, jeví účinek jen na výdělek.

Je-li výše žalobního nároku odvislá od soudcovského uvážení, jest sice přisouditi žalobci celé útraty v první stoličce, v obou vyšších stoli-

cích však pouze částečně, pakli žalovaný částečně dobyl úspěchu a to třeba až u stolice nejvyšší.

(Rozh. ze dne 12. března 1924, Rv I 1696/23.)

Žalobci byl v lékárně vydán omylem jed. Poživ ho, žalobce onemocněl. K žalobě jeho o náhradu škody proti majitelce a správci lékárny přiznaly mu oba nižší soudy 6.000 Kč bolestného. Nejvyšší soud přiznal žalobci na bolestném toliko 2.000 Kč a přisoudil mu celé útraty prvé stolice a polovinu útrat druhé a třetí stolice.

Důvody:

Spornou jest toliko výše bolestného, při němž dlužno vycházeti ze zjištění nižších stolic, že žalobce, utrpěv slabý zánět ledvin a močového měchýře, byl prudkými bolestmi týrán 2 až 3 dny, že byl v lékařském ošetřování po dobu 6 dnů, po kterou nebyl práce schopen, a že i po těchto 6 dnech byl nucen ještě 20 dnů zachovávat dietu. K tomu doložiti dlužno, že sice žaloba jmenuje vedle bolestného také poruchu zdraví, avšak tato porucha musí zůstat bez zřetele, protože zákon (§ 1325 obč. zák.) přiznává poškozenému toliko ušlý pokud se týče i budoucně ucházející výdělek a bolestné; porucha zdraví, pokud nemá za následek bolesti, kdež pak zahrnuta jest v bolestném, jeví účinek jen na výdělek, a zavazuje tedy, pokud je pouze přechodná, t. j. jen po dobu onemocnění, jako zde, k náhradě výdělku ušlého, a pokud je trvalá, t. j. má za následek úplnou nebo částečnou nezpůsobilost k povolání, i výdělku budoucně ucházejícího, jak to citovaný předpis výslovně stanoví; ale náhrady ušlého nebo dokonce i budoucně ucházejícího výdělku žalobce neuplatňuje, a tak zbývá jen bolestné, jež se vyměřuje pouze jen dle vytrpěných bolestí, t. j. jich intensity a doby. Vzhledem k tomu, že tato intensita a doba jest bezpečně zjištěna, a že výši bolestného určuje na jich základě soud podle volného uvážení, byl by znalecký důkaz o jeho výši, na nějž dovolání naléhá, zbytečným, protože by jím soud beztak vázán nebyl. Vzhledem ku shora udané zjištěné intensitě a době bolestí žalobcem vytrpěných má Nejvyšší soud za přiměřené za prvé 2 až 3 dny nejvýše po 500 Kč, tedy úhrnem za 3 dny 1500 Kč a za zbytek 500 Kč, dohromady 2.000 Kč. Bolestné 6.000 Kč nižšími stolicemi přiznané jest rozhodně přemrštěné, neboť zřejmo, do jakých závratných sum by to stoupalo v případech, kde bolesti trvají, jako při některých úrazech (zraněních) po týdny nebo dokonce po měsíce.

Co se týče útrat, přichází na řadu předpis Šu 43 odstavec druhý c. ř. s., že soud může přisouditi i celé útraty, podléhala-li výše soudcovskému uvážení. To platí zde plně pro první stolic, kde bylo třeba napřed stav věci, t. j. intensitu a dobu bolesti zjistiti. Když však se to v první stolici stalo a získán takto bezpečný skutkový základ pro posouzení, jaké bolestné jeví se přiměřeným, dlužno v opravných stolicích dbáti nejen oné zásady, nýbrž i té, která dle Šu 50 především zde v ú-

vahu přichází, t. j. dlužno hleděti i k výsledku (úspěchu) opravného prostředku. A tu, když žalovaní úspěch mají, je zjevno, že jejich opravných prostředků bylo nutně třeba, avšak když s druhé strany zase úspěch ten jest jen částečným, tedy i odpůrce, docíliv částečného zamítnutí opravných prostředků jejich, má rovněž částečný úspěch a i jeho obrany proti prostředkům těm bylo třeba. Podle této zásady o rozhodujícím významu úspěchu bylo by útraty vyšších stolic navzájem zrušiti, ježto však zásada Šu 43 odstavec druhý c. ř. s. také i zde platí, vyplývá z toho střední výsledek, aby žalobci přisouzena byla polovice útrat odvolacího a dovolacího řízení.

Čís. 3613.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Překročení žalobní žádosti v rozsudku není zmatkem; v dovolání lze je napadati pouze dle čís. 4 Šu 503 c. ř. s.

Lesní náleží do skupiny X, zastupoval-li majitele velkostatku před úřady, měl plnou moc pro všechny administrativní záležitosti, odpovědnost za lesnictví, schvaloval účty lesnické atd.

(Rozh. ze dne 12. března 1924, Rv II 761/23.)

Žalobě vdovy po lesním o přiznání zaopatřovacích požitků dle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., vyhověl **p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** potud, že přiznal žalobkyni požitky dle skupiny desáté tabely. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Překročení žalobní žádosti v rozsudku proti předpisu Šu 405 c. ř. s. není v zákoně označeno za zmatek. Šlo by pouze o nesprávné právní posouzení věci, tedy o dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s. a nikoli čís. 1. V tomto případě však ani o takové překročení žalobní žádosti nejde, ježto nález rozsudečný pohybuje se v mezích této žádosti a přisuzuje pouze méně, než žalobkyně žádá, nikoli více. K takovému snížení žalobního nároku, k tomu, by soud přisoudil méně, než je žádáno, je tento přirozeně vždy oprávněn, když jsou zde pro to zákonné předpoklady. Není tu tedy vytýkané zmatečnosti a není tu též nesprávného právního posouzení a to ani v tomto směru, ani v tom, že soud odvolací zařadil žalobkyni do skupiny 10. zaopatřovacích požitků zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 a nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n. Podle Šu 10 cit. zák. posuzuje se podle poslední, skutečně vykonané služby zaměstnancovy, do které skupiny má býti zařazen. Dle skutkových zjištění soudů konal manžel žalobkyně posledně služby lesní, spadající dle vysvětlivek do skupiny 10.; zejména dle zjištění odvola-